

**Տ. ՆԵՐՍԵՍ ԱՐՔԵՊԻՄԿՈՊՈՍ ՊՈԶԱՊԱՅԱՆԻ
ՔԱՐՈԶԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱՄՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ
(14 դեկտեմբերի 2003 թ.)**

*«Ցաղթող և սուրբ հայրապետ, նման մեծին Մովսեսի»:
(Շարակնոց)*

«Ցանուն Տօր և Որդոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. ամեն»:

Այս շարականի փողերը գրվել է Ներսես Շնորհալի (XII դար) Հայրապետի կողմից՝ նվիրված Հակոբ Մծբնա Հայրապետին, ում հիշատակը երեկ փոխախմբեց Հայաստանյայց Եկեղեցին: Շնորհալի Հայրապետի շարականի մեջ Մծբնա Հայրապետը նմանեցվում է Մովսեսին, որն Իսրայելի ժողովուրդը Եգիպտոսից ազատեց և բերեց Ավետյաց երկիր, ինչպես նաև նմանեցվում է Ս. Հովհաննեսին, այն առաքյալին, ում խնամքին հանձնվեց Տիրամայրը: Շնորհալին միաժամանակ Պետրոս առաքյալի հետ է համեմատում Մծբնացի Հակոբ Հայրապետին որպես առաջնորդ Եկեղեցվո:

Շարականի մնացյալ մասի մեջ նույն ձևով նկարագրվում են այն հրաշքները, որոնք նա գործել է. Նոյյան փառանքի մատուցի Մասայաց բարձունքին հրեշտակի կողմից նրան փալը, ինչպես նաև պարմվում են նրա բազում հրաշքները՝ որպես հրաշագործ մի անձնավորության: Ո՛վ է Ս. Հակոբ Մծբնացի Հայրապետը. Գրիգոր Լուսավորչի հորաբորոջ որդին: Երբ խոսքով հայոց արքան Անակի կողմից դավաճանաբար սպանվեց, Գրիգորը փախցվեց Կեսարիա, և պարմությունն ասում է նաև, որ Հակոբը ևս Գրիգորի հետ փախցվեց Կապադովկյան Կեսարիա: Այնպեղ միասին մեծացան և քրիստոնեական կրթություն ստացան: Սուրբ Հակոբը մի ճգնող, ճգնավոր էր, որ ամռանը իր քարոզությունից հետո դաշտերի մեջ ննջում էր գիշերները և ձմռանը քարայրների մեջ էր բնակվում:

Ասվում է նաև, թե նա մեծ հրաշագործ էր: Երբ Մծբին գնաց Մելիպոս իր ճգնավոր եղբորն այցելության, այնպեղ Մելիպոսը մարգարեացավ և ասաց. «Դու, Հակոբ, շուրով Մրժբինի վրա պիտի դառնաս եպիսկոպոս»: Բայց մինչև եպիսկոպոս դառնալը նա հրաշքներ գործեց ժողովրդի համար: Ամենագլխավոր հրաշքներից մեկն այն է, որ երբ Մեծն Կոստանդինոս կայսրը վախճանվեց, պարսից արքան զորք հավաքեց քրիստոնյաների դեմ արշավելու համար: Նա հասավ մինչև Մծբին և քաղաքի ժողովուրդը խնդրեց Հակոբ Հայրապետին, որպեսզի նա աղոթե իրենց քաղաքի փրկության համար: Սուրբ Հակոբը մի բարձունքի վրա ելած՝ բարձր ձայնով, ձեռքերը պարզած աղոթեց: Եվ ո՛վ հրաշք: Հանկարծ վայրի թունավոր մեղուներ, պարսերով լեցուն, կհարձակին արշավող բանակին վրա, և բանակը առանց զենքի դիմելու կնահանջե և կփախչի: Ահավասիկ Աստծո կարարած հրաշքներից մեկը մեր կյանքի մեջ:

Ասում են, թե ինքը ճգնավոր էր և հաճախ կարծում էին, որ մուրացիկ է կամ թափառական: Մի անգամ քաղաքից քաղաք գնալիս ճանապարհին պետք է անցներ գետը: Հարցրեց

այնպեղ գտնվող մարդկանց. «Մի է ծանծաղուրդ, որպեսզի անցնեմ»: Ծաղրանքով նրան ասացին. «Վերադառնա՛ր փռե, վրան նստի՛ր և անցի՛ր»: Իսկապես նա վերադառնա՛ր փռե, վրան նստեց և, ո՛վ հրաշք, հասավ մյուս ափը: Բոլոր ծաղրողները, վրան ծիծաղողները զարմացան, թե ի՞նչ հրաշքով լեցուն աստվածաբեհ անհատ է նա, որ վերադառնա՛ր վրա նստած՝ մյուս ափը հասավ, առանց ալիքների մեջ ընկնելու:

Նիկիտ 325 թ. ժողովին ևս մասնակցել է Ս. Հակոբ Մծբնացին Հայոց Արիստակես Հայրապետի հետ: Եվ այնպեղ մեծ գովասանքով են անդրադարձել իր խոսքերին, աստվածաբանական իր բարձր հասկացողությանը, որովհետև այդ ժողովի ընթացքին Արիտակեսության դեմ պայքար մղվեց: Կոստանդինոս Մեծի հրավիրած այդ ժողովի մեջ 318 եպիսկոպոսները նգովեցին Արիտի հերձվածը: Կոստանդինոս կայսրը ժողովից հետո ասում է, որ քրիստոնեական Եկեղեցին հիմնվում է երեք սյուների վրա, որոնցից առաջինը Եգիպտոսի Ադովկ ճգնավորն էր, երկրորդը՝ Նիկողայոս Զմյուռնացին, իսկ երրորդը՝ Հակոբ Մծբնացի Հայրապետը:

Ահավասիկ, սիրելի հավաքացյալներ, մի սուրբի կյանք, որ երեկ Հայաստանյայց Եկեղեցին փռնախմբեց՝ ցույց տալով Աստուծո գործությունը, Աստուծո հրաշագործ Աջը, Աստուծո՝ մարդկանց հանդեպ ունեցած անհուն սերը և Սուրբ Հոգու պարգևած անսպառ շնորհքները մարդոց կյանքում և, հատկապես, այս պարագային Հակոբ Մծբնա Հայրապետին բաշխված:

Ովքե՛ր են սրբերը, որոնք պաշտամունքի առարկա դարձած են մեր կողմից, ովքե՛ր են սուրբ մարդիկը՝ ծանոթ կամ անծանոթ, Եկեղեցու կողմից ընդունված կամ անտեսված և չընդունված, որոնք մեր կյանքի մեջ գոյություն ունին: Այսօր ևս մեր կյանքի մեջ Սուրբ Հոգին հրաշագործ ձեռքը կդնե մեր վրա և շար-շարերուն փռնախմբեր կպարզեն: Եվ եթե մենք կարողանանք անդրադառնալ և գիտակցել այն գործությունը, որ մեզի կարմի ի վերուստ, այն ժամանակ է, որ կիսոնարհինք, ծունկի կուգանք աստվածային գործության առջև և կընդունենք Աստուծո շնորհքները՝ ըսելով, որ ծառաներ ենք անպիտան, ինչ որ հնարավոր էր այս կյանքի մեջ անել, ըրինք, ինչ որ չէինք կարող, ներե՛ մեզի:

Իսկապես, սիրելի հավաքացյալներ, սուրբերը մեկ-մեկ փարոսներ են մեր ալեկոծ, խավար կյանքի մեջ: Անոնք լուսաբար փարոսներ են՝ մեզ ցույց տալու իրենց կյանքով ճշմարտության, արդարության, խոնարհության ճանապարհով Աստուծո ծառայության միջոցները: Սուրբերն իրենց կյանքով մեզ համար օրինակներ են, որոնց կյանքը մենք պետք է հաճախ սերտենք և մեր կյանքը նմանեցնենք նրանց կյանքին:

Թող Ս. Հակոբի շնորհքները անպակաս լինեն մեր վրայից: Մենք այսօր ևս Ս. Հակոբը պաշտում ենք մեր Եկեղեցվո մեջ, և երեկ՝ Ս. Հակոբի փռնին, Ս. Հակոբ Մծբնա Հայրապետին Աջն էր, որ դուրս բերվեց թանգարանից և փարվեց Ս. Հակոբ եկեղեցի՝ այնպեղ իր օրհնությունը բաշխելու համար բոլորիս: Չմոռանք, որ համաձայն ավանդության Ս. Հակոբ Մծբնա Հայրապետը մեր Ս. Գրիգոր Լուսավորչի հորաբորոջ որդին էր: Այդ պարագառով էլ Ս. Գրիգոր Լուսավորիչը և նա միասին դաստիարակվել էին նույն աստվածաբանների, նույն քրիստոնյաների կողմից Կապադովկյան Կեսարիայում և դարձան լույս և ճրագ մեր կյանքում: Անոնց լույսը թող Աստված չալսեսցեն այսօր ևս, մանավանդ Ս. Հակոբի և Ս. Գրիգոր Լուսավորչի, այժմ և հավիպյա՛նս հավիպենից. ամեն: